

THIẾT KẾ MỘT SỐ TRÒ CHƠI LÀM QUEN CHỮ VIẾT CHO TRẺ 5-6 TUỔI Ở MỘT SỐ TRƯỜNG MẦM NON TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Lê Thị Hiền
Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh

Tóm tắt: Hoạt động làm quen với chữ viết cho trẻ mầm non rất quan trọng. Hiện nay, tại một số trường mầm non trên địa bàn thành phố Hồ Chí Minh, giáo viên cũng đã chú trọng hơn đến việc tổ chức cho trẻ làm quen với chữ viết thông qua trò chơi. Hoạt động làm quen với chữ viết cho trẻ cũng theo chương trình. Tuy nhiên, vẫn còn nhiều khó khăn.

Từ khóa: thiết kế, một số trò chơi

DESIGNING A NUMBER OF WRITING INTRODUCTION GAMES FOR CHILDREN AGED 5-6 IN SOME KINDERGARTENS IN HO CHI MINH CITY

Le Thi Hien
Ho Chi Minh City University of Education

Abstract: The activity of introducing writing to preschool children is very important. Currently, in some kindergartens in Ho Chi Minh City, teachers have also paid more attention to organizing activities for children to become familiar with writing through games. The introduction of writing for children also follows the curriculum. However, there are still many challenges.

Keywords: design, a number of games

Nhận bài: 16/12/2024

Phản biện: 05/01/2025

Duyệt đăng: 09/01/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hoạt động làm quen chữ viết cho trẻ mầm non rất quan trọng, hiện nay ở một số trường mầm non tại thành phố Hồ Chí Minh, giáo viên cũng đã chú trọng nhiều hơn vào việc tổ chức cho trẻ làm quen chữ viết thông qua trò chơi, các hoạt động làm quen với chữ viết cho trẻ cũng bám sát chương trình (Bộ Giáo dục và Đào tạo, 2021) đúng quy trình và đảm bảo mục tiêu và nội dung của từng độ tuổi, giáo viên cũng đã tiến hành tổ chức các hoạt động làm quen chữ cái cho trẻ mẫu giáo với đa dạng trò chơi, có tính sáng tạo và mới mẻ hơn, cơ sở vật chất của các trường được đầu tư kỹ lưỡng, có không gian mở, trẻ được thỏa sức khám phá và vui chơi. Tuy nhiên một số giáo viên mới ra trường vẫn chưa có nhiều kinh nghiệm trong việc thiết kế và tổ chức các trò chơi làm quen chữ viết cho trẻ 5-6 tuổi, thời gian để giáo viên củng cố kiến thức còn ít, môi trường chuẩn bị trò chơi chưa có sự đa dạng, các hoạt động chơi còn khô cứng và chưa tạo được nhiều sự hứng thú cho trẻ. Đặc biệt các giáo viên còn khó khăn trong việc tìm và lựa chọn các trò chơi mới, phù hợp và hấp dẫn trẻ để vận dụng vào các hoạt động làm quen chữ viết nhằm kích thích trẻ tự nguyện tham gia vào hoạt động một cách tích cực.

Từ những lý do trên, bài báo đưa ra một số “Thiết kế trò chơi làm quen chữ viết cho trẻ 5-6 tuổi ở một số trường mầm non tại Thành phố Hồ Chí Minh” nhằm giúp học sinh học tập tốt hơn.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm hoạt động khám phá khoa học

Hoạt động KPKH dành cho trẻ mầm non được nhìn nhận, hiểu và định nghĩa dưới nhiều góc độ khác nhau:

Hoàng Thị Phương (2020) cho rằng, hoạt động KPKH là quá trình trẻ tích cực tham gia hoạt động thăm dò, tìm hiểu thế giới tự nhiên. Đó chính là quá trình quan sát, so sánh, phân loại, thử nghiệm, dự đoán, suy luận, thảo luận, giải quyết vấn đề, đưa ra quyết định,...

Trên cơ sở tham khảo nghiên cứu của Trần Thị Ngọc Trâm và Nguyễn Thị Nga (2013), Hoàng Thị Phương (2020), đề tài cho rằng: Hoạt động KPKH của trẻ mầm non là quá trình trẻ thăm dò, tìm tòi cái mới, những điều chưa biết về bản thân, đồ vật, thực vật, động vật, hiện tượng tự nhiên bằng các hoạt động: quan sát, so sánh, phân loại, thử nghiệm, làm thí nghiệm đơn giản, dự đoán, suy luận, thảo luận, giải quyết vấn đề, đưa ra quyết định..., qua đó trẻ lĩnh hội được kiến thức, kỹ năng và có thái độ đúng đắn với các đối tượng này.

Từ các khái niệm tiền đề trên, đề tài đưa ra: Hoạt động khám phá khoa học của trẻ mầm non là hoạt động nhận thức nhằm chiếm lĩnh hệ thống tri thức; là quá trình tìm tòi, phát hiện, khám phá thế giới xung quanh bằng quan sát, so sánh, phân loại, thực hành, trải nghiệm, dự đoán, suy luận, thảo luận, giải quyết vấn đề, đưa ra quyết định và kết luận tăng hiểu biết của cá nhân.

2.2. Thiết kế trò chơi làm quen chữ viết cho

trẻ 5-6 tuổi**2.2.1. Nhóm các trò chơi vận động****1) Trò chơi Truy Tìm Kho Báu:**

Chuẩn bị: Các thẻ chữ cái hoặc từ đơn giản, không gian lớp học hoặc sân chơi

Cách thực hiện: Giấu các thẻ chữ cái/từ trong lớp học hoặc sân chơi. Trẻ sẽ phải đi tìm các thẻ này. Khi tìm thấy, trẻ đọc to chữ cái hoặc từ đó.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị và giấu các thẻ trước khi bắt đầu trò chơi. Giám sát và hỗ trợ trẻ nếu cần.

Vai trò của trẻ: Tìm kiếm thẻ chữ cái/từ và đọc to chúng khi tìm thấy.

2) Trò chơi Đua Xe Chữ Cái:

Chuẩn bị: Các bảng chữ cái, một khu vực rộng để trẻ có thể chạy, xe đồ chơi hoặc đồ vật tượng trưng cho xe.

Cách thực hiện: Chia trẻ thành các nhóm. Mỗi nhóm sẽ có một "chiếc xe". Khi giáo viên gọi tên một chữ cái, đại diện mỗi nhóm sẽ chạy đến bảng chữ cái và chạm vào chữ cái đó.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị bảng chữ cái và đồ vật tượng trưng cho xe. Gọi tên các chữ cái ngẫu nhiên.

Vai trò của trẻ: Chạy đến bảng chữ cái và chạm vào chữ cái mà giáo viên gọi tên.

3) Trò chơi Tìm Chữ Kết Hợp Chạy - Nhảy:

Chuẩn bị: Các thẻ chữ cái/từ dán trên sàn, một khu vực rộng để trẻ có thể chạy và nhảy

Cách thực hiện: Dán các thẻ chữ cái/từ trên sàn. Giáo viên đọc ngẫu nhiên chữ cái hoặc từ. Trẻ sẽ phải nhanh chóng chạy tới và nhảy vào ô tương ứng với chữ cái hoặc từ đó.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị và dán các thẻ chữ cái/từ trên sàn. Đọc ngẫu nhiên các chữ cái hoặc từ.

Vai trò của trẻ: Chạy tới và nhảy vào ô tương ứng với chữ cái hoặc từ mà giáo viên đọc.

4) Bóng Chữ Cái:

Chuẩn bị: Túi cát, vạch mức, sân chơi rộng, thoáng, các quả bóng được dán chữ treo trên cây, một khu vực rộng để trẻ có thể ném túi cát an toàn

Cách thực hiện: Trẻ cầm túi cát ném vào bóng, trẻ nói to tên chữ cái mà mình vừa ném trúng.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị đồ chơi, nêu luật chơi, cách chơi, tổ chức cho trẻ chơi thử và tổ chức cho trẻ tham gia trò chơi, làm trọng tài điều khiển trò chơi.

Vai trò của trẻ: Ném túi cát chính xác vào bóng và nói được đúng chữ cái trên bóng.

5) Vòng Chữ Cái:

Chuẩn bị: Vòng hula hoop có gắn thẻ chữ, túi cát

Cách thực hiện: Treo các vòng hula hoop có gắn chữ cái. Trẻ ném túi cát vào vòng và đọc chữ cái gắn trên vòng.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị đồ chơi, nêu luật chơi, cách chơi, tổ chức cho trẻ chơi thử và tổ chức cho trẻ tham gia trò chơi, làm trọng tài điều khiển trò chơi.

Vai trò của trẻ: Ném túi cát chính xác vào vòng và nói được đúng chữ cái trên vòng.

2.2.2. Nhóm các trò chơi trí tuệ**1) Ghép Hình Thành Chữ:**

Chuẩn bị: Các hình khối (ví dụ: hình vuông, hình tròn) có thể ghép thành chữ cái, bảng chữ cái mẫu để trẻ tham khảo

Cách thực hiện: Trẻ dùng các hình khối để ghép thành một chữ cái hoàn chỉnh, ví dụ ghép các mảnh thành chữ "A", "B", "C".

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị và hướng dẫn cách ghép các hình khối thành chữ cái. Quan sát và hỗ trợ trẻ nếu cần.

Vai trò của trẻ: Ghép các hình khối thành chữ cái hoàn chỉnh theo bảng mẫu.

2) Ghép Chữ Với Hình Ảnh:

Chuẩn bị: Các thẻ chữ cái và hình ảnh (ví dụ: chữ "H" với hình bông hoa, chữ "B" với hình quả bóng)

Cách thực hiện: Trẻ ghép các thẻ chữ cái với hình ảnh có chữ cái bắt đầu tương ứng.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị và hướng dẫn cách ghép chữ cái với hình ảnh. Quan sát và hỗ trợ trẻ nếu cần.

Vai trò của trẻ: Ghép thẻ chữ cái với hình ảnh tương ứng.

3) Đố Vui Về Chữ Cái:

Chuẩn bị: Danh sách các câu hỏi về chữ cái (hình dạng, âm thanh, thứ tự)

Cách thực hiện: Giáo viên đặt câu hỏi về các chữ cái và trẻ trả lời.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị và đọc câu hỏi. Hỗ trợ và cung cấp gợi ý nếu cần.

Vai trò của trẻ: Trả lời các câu hỏi về chữ cái.

4) Kết Nối Chữ Cái Thành Từ:

Chuẩn bị: Bảng ô chữ và các thẻ chữ cái

Cách thực hiện: Trẻ sử dụng các thẻ chữ cái để điền vào ô chữ, tạo thành từ đơn giản.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị bảng ô chữ và thẻ chữ cái. Hướng dẫn cách điền chữ cái vào ô chữ.

Vai trò của trẻ: Điền các chữ cái vào ô chữ để tạo thành từ đơn giản.

5) Tìm Chữ Trong Từ:

Chuẩn bị: Danh sách các từ và thẻ đánh dấu

Cách thực hiện: Trẻ khoanh tròn các chữ cái được yêu cầu trong các từ nhất định.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị danh sách từ và hướng dẫn cách tìm chữ cái trong từ. Quan sát và hỗ trợ trẻ nếu cần.

Vai trò của trẻ: Tìm và khoanh tròn các chữ cái trong từ theo yêu cầu của giáo viên.

6) Chữ cái bí ẩn:

Chuẩn bị: Bảng trắng, viết lông bảng, khăn lau bảng.

Cách thực hiện: Viết chữ cái lên bảng trắng và xóa một phần. Trẻ đoán xem đó là chữ cái gì bằng cách phân tích phần còn lại

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị đồ dùng, gợi ý từ để trẻ đoán chữ còn thiếu trong từ. Quan sát và hỗ trợ trẻ nếu cần.

Vai trò của trẻ: Trẻ lắng nghe cô gợi ý, quan sát từ và đoán chữ cái còn thiếu trong từ.

7) Ghép Từ

Chuẩn bị: Danh sách các từ và thẻ đánh dấu

Cách thực hiện: Cung cấp các thẻ chữ cái và yêu cầu trẻ xếp thành từ có nghĩa

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị danh sách từ và hướng dẫn cách tìm chữ cái trong từ. Quan sát và hỗ trợ trẻ nếu cần.

Vai trò của trẻ: Tìm và khoanh tròn các chữ cái trong từ theo yêu cầu của giáo viên.

8) Ghép Từ

Chuẩn bị: Các thẻ chữ cái rời

Cách thực hiện: Cung cấp các thẻ chữ cái và yêu cầu trẻ xếp thành từ có nghĩa

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị đủ số thẻ chữ theo số lượng trẻ tham gia chơi. Cung cấp cho trẻ một số từ nếu cần.

Vai trò của trẻ: Dùng các thẻ chữ rời để xếp thành từ có nghĩa.

9) Sắp xếp chữ cái

Chuẩn bị: Chữ cái rời, bảng chữ cái dài được làm bằng bìa carton để xếp chữ, chuông.

Cách thực hiện: Trẻ nhận 1 bảng chữ cái được sắp xếp không đúng thứ tự, yêu cầu trẻ sẽ sắp xếp lại theo thứ tự A-Y, khi chuông rung lên thì dừng lại. Kiểm tra xem trẻ nào xếp đúng vị trí của chữ trong bảng chữ cái nhiều nhất

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị các thẻ chữ, bảng chữ được thay đổi vị trí các chữ cái, gợi ý trẻ cách chơi, điều khiển trò chơi. Quan sát và hỗ trợ trẻ nếu cần.

Vai trò của trẻ: Tìm và sắp xếp lại vị trí đúng của chữ trong bảng chữ cái theo yêu cầu của giáo viên.

2.2.3. Nhóm các trò chơi sáng tạo:

1) Vẽ, Tạo Hình Chữ:

Chuẩn bị: Vật liệu tự nhiên như lá cây, đất sét, cát, sỏi, Bề mặt phẳng để tạo hình chữ (bảng, bàn hoặc sàn)

Cách thực hiện: Trẻ sử dụng các vật liệu tự nhiên để tạo ra các chữ cái. Ví dụ, dùng đất sét để nặn chữ, hoặc sắp xếp lá cây thành hình dạng chữ cái.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị vật liệu và hướng dẫn trẻ cách tạo hình chữ. Quan sát và hỗ trợ trẻ trong quá trình thực hiện.

Vai trò của trẻ: Sử dụng các vật liệu để tạo ra các chữ cái, phát huy sự sáng tạo và ghi nhớ hình dạng chữ viết.

2) Tô Màu Chữ Cái:

Chuẩn bị: Bảng chữ cái in sẵn hoặc vẽ tay, bút màu, bút chì màu hoặc sáp màu

Cách thực hiện: Trẻ sẽ sử dụng bút màu để tô bảng chữ cái hoặc từ đơn giản. Có thể tô theo màu sắc được yêu cầu hoặc tự do sáng tạo trong việc phối hợp màu sắc.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị bảng chữ cái và bút màu. Hướng dẫn trẻ tô màu theo yêu cầu hoặc khuyến khích trẻ tự do sáng tạo.

Vai trò của trẻ: Tô màu chữ cái theo hướng dẫn hoặc theo sự sáng tạo cá nhân, phát triển khả năng vận động tinh và cảm nhận về màu sắc.

3) Vẽ tranh chữ cái:

Chuẩn bị: Bảng chữ cái in sẵn hoặc vẽ tay, bút màu, bút chì màu hoặc sáp màu, giấy trắng A4

Cách thực hiện: Trẻ sẽ tưởng tượng và vẽ một hình vẽ sáng tạo dựa trên một chữ cái. Ví dụ, chữ cái "A" có thể biến thành một ngôi nhà.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị bảng chữ cái, giấy và bút màu. Gợi ý các hình ảnh dựa trên hình dạng chữ cái cho trẻ vẽ, hoặc khuyến khích trẻ vẽ tự do sáng tạo, thêm các chi tiết khác cho bức tranh.

Vai trò của trẻ: Trẻ tưởng tượng và thực hiện vẽ tranh theo hình dạng các chữ cái mình thích.

2.2.4. Nhóm trò chơi đóng vai

1) Đóng Vai Giáo Viên:

Chuẩn bị: Bảng hoặc bảng trắng, bút lông hoặc phấn, thẻ chữ cái và từ đơn giản

Cách thực hiện: Trẻ sẽ đóng vai giáo viên và dạy các bạn trong lớp về chữ cái hoặc từ đơn giản. Trẻ có thể viết lên bảng và giải thích cho các bạn hiểu.

Vai trò của giáo viên: Hỗ trợ chuẩn bị bảng và thẻ chữ cái/từ. Khuyến khích trẻ tự tin trình bày và hỗ trợ khi cần thiết.

Vai trò của trẻ: Đóng vai giáo viên, dạy cho các bạn trong lớp về chữ cái hoặc từ đơn giản. Thực

hiện các hoạt động viết và giảng giải.

2) Chơi Cửa Hàng:

Chuẩn bị: Thẻ chữ cái hoặc thẻ sản phẩm có tên chữ cái, bàn hoặc kệ làm cửa hàng, tiền giả để giao dịch

Cách thực hiện: Trẻ đóng vai người bán hàng, sử dụng các thẻ chữ cái như sản phẩm để bán. Trẻ khác đóng vai người mua hàng, yêu cầu mua các chữ cái và trả tiền giả.

Vai trò của giáo viên: Chuẩn bị các thẻ chữ cái và tiền giả. Hướng dẫn trẻ cách chơi và theo dõi hoạt động.

Vai trò của trẻ: Đóng vai người bán hàng hoặc người mua hàng, giao tiếp và thực hiện các giao dịch mua bán. Phân biệt và tìm các chữ cái yêu cầu.

III. KẾT LUẬN

Việc lồng ghép các trò chơi vào quá trình làm quen chữ viết cho trẻ 5-6 tuổi mang lại hiệu quả tích cực, góp phần vào việc nâng cao chất lượng giáo dục mầm non và chuẩn bị tốt hơn cho trẻ trong quá trình chuyển tiếp lên bậc tiểu học. Mặt khác việc triển khai hoạt động LQCV phù hợp với điều kiện và hoàn cảnh của các trường mầm non tại Thành phố Hồ Chí Minh. Điều này có nghĩa, khi triển khai thực hiện các biện pháp này sẽ rất thuận lợi.

Nếu thực hiện hợp lí và liên kết, đồng bộ các biện pháp với nhau thành một hệ thống chặt chẽ, sẽ đem lại hiệu quả tích cực trong thiết kế trò chơi làm quen chữ viết cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non tại Thành phố Hồ Chí Minh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2016). *Chương trình giáo dục mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.
- Đình Văn Vang (2009). *Giáo trình tổ chức hoạt động vui chơi cho trẻ mầm non*. NXB Giáo dục, Hà Nội.
- Nguyễn Thị Hà (2017). “*Phát triển trò chơi học tập giúp trẻ mẫu giáo làm quen với chữ viết*”. Tạp chí Giáo dục Số đặc biệt.